

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

КОРМАН ВІТАЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Допускається до захисту:
Т.в.о. завідувача кафедри
журналістики та соціальних
комунікацій, к.філос.н., доцент
_____ Костянтин РОДИГІН
«_____» _____ 2025 р.

**ЗАПИС СЕРІЇ ПОДКАСТІВ ПРО СУЧАСНУ ЯПОНСЬКУ
КУЛЬТУРУ ТА МЕДІА**

Спеціальність 061 Журналістика

Кваліфікаційна робота (медіапроект)

Керівник:
Стеблина Н.О., доктор політичних наук,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри журналістики та
соціальних комунікацій

Оцінка: ____ / ____ / ____
(бали / за шкалою ЄКТС/ за національною шкалою)
Голова комісії: _____
(підпис)

Вінниця – 2025

АНОТАЦІЯ

Корман В.О. Запис серії подкастів про сучасну японську культуру та медіа. Спеціальність 061 «Журналістика». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2025.

Ця робота є пояснювальною запискою до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи (медіапроекту), в якому розглянуто особливості створення контенту про японську культуру крізь призму її відображення в сучасному медіапросторі. Метою кваліфікаційної роботи є створення серії подкастів, що висвітлюють специфіку японської культури та розміщення їх на онлайн-платформі. Завдання включали дослідження культурних галузей, створення контент-плану, запис епізодів подкасту та супутнього контенту. Об'єктом дослідження виступають культурні феномени Японії, а предметом – серія подкастів «Культсхід». Проєкт виконано у форматі YouTube-каналу з використанням супутньої сторінки в Instagram, створено 4 подкасти у інформаційних та аналітичних жанрах, а також 6 постів для соціальних мереж.

Ключові слова: Японія, японська культура, подкасти, міжкультурний обмін, культурна дипломатія, японізм.

30 с., 1 табл., 6 рис., 2 дод., 8 джерел.

ABSTRACT

Korman V.O. Recording a Podcast Series about Contemporary Japanese Culture and Media. Specialty 061 «Journalism». Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2025.

This paper is an explanatory note to the qualification (bachelor's) work (media project), where the features of content creation about Japanese culture are examined through the lens of its representation in the modern media space. The goal of the qualification work is to create a series of podcasts highlighting the specifics of Japanese culture and to host them on an online platform. The tasks included researching cultural fields, developing a content plan, recording podcast episodes, and creating supplementary content. The object of the study is Japanese cultural phenomena, and the subject is the «KultSkhid» podcast series. The project was implemented as a YouTube channel with an accompanying Instagram page, featuring 4 podcasts in informative and analytical genres, as well as 6 social media posts.

Key words: Japan, Japanese culture, podcasts, intercultural exchange, cultural diplomacy, Japonisme.

30 pp., 1 table, 6 figs, 2 apps, 8 sources.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ОПИС ПРОЄКТУ.....	7
ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	13
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	14
ДОДАТОК А	15
ДОДАТОК Б	16

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Дослідження японської культури є актуальним для збагачення мистецького та медіапростору України. Традиційне японське мистецтво, як-от каліграфія, ікебана й чайна церемонія. Популярність аніме, манги, японської літератури та кінематографу надихає молодь і сприяє створенню унікальних медіапроектів, інтегруючи найкращі візуальні та розповідні техніки Японії в сучасну українську культуру.

Цей обмін культурними практиками має великий потенціал для стимулювання креативних індустрій, формування нових жанрів та стилів, в тому числі, й в Україні. Вивчення японського мистецтва й медіа сприяє не лише творчому зростанню, але й підсилює міжнародний культурний діалог, підкреслюючи унікальність і відкритість українського суспільства.

Серія подкастів під заголовком проекту *"Культсхід"* буде присвячена унікальним особливостям японської культури. У подкастах слухачі зможуть дізнатися про культуру Японії сьогодення, зокрема кінематограф, відеоігри та літературу.

Подкасти пропонуватимуть зручний формат занурення в японську культуру, доступний кожному. Слухачі зможуть насолоджуватися епізодами вдома, у дорозі чи на прогулянці, а широкий спектр тем та платформ зробить *"Культсхід"* цікавим і пізнавальним для всіх, хто хоче ближче познайомитися з Японією та її сучасними культурними особливостями.

Мета медіапроєкту: Запис серії подкастів в яких в форматі аудіо будуть висвітлюватися особливості певних напрямів японської культури, та розміщення їх на онлайн-платформі для того щоб бажаючі ознайомитися з темою мали доступний формат для взаємодії.

Об'єктом медіапроєкту виступають культурні феномени, які притаманні для Японії і сформувалися в специфічних умовах цієї країни, наприклад: через особливості суспільної взаємодії, робочої культури або кліматичних умов.

Предметом медіапроєкту є серія подкастів під заголовком «*Культсхід*» як науково-популярний формат для ознайомлення і зацікавлення цільової аудиторії тематикою. Це дозволить поглибити розуміння японської культури і створить основу для зміцнення культурної взаємодії між нашими країнами.

Джерельна база медіапроєкту: В ході роботи були використовувалися дослідження японського кінематографу, літератури та аспектів інших напрямів, а також праці щодо міжнародного культурного обміну в інформаційну епоху.

Завдання медіапроєкту:

- дослідження обраних культурних галузей в Японії, та визначення особливостей притаманних для них.
- створення контент-плану для епізодів подкасту, вибірка і пріоритизація тем які будуть озвучені першими
- запис чотирьох епізодів подкасту на обрані теми
- створення супутнього контенту для поширення подкастів та взаємодії з аудиторією
- Публікація епізодів на онлайн-платформі YouTube.

Методи, використані при підготовці медіапроєкту: При створенні медіапроєкту застосовувалися характерні наукові методи, які найкраще підходять для дослідження мистецького контенту, який частіше характеризується сенсами, а не виражається в числовому форматі:

- узагальнення – для створення цілої картини після аналізу ретельно підбраної вибірки матеріалу дослідження;
- дедукція – для виявлення причин утворення характерних для японської культури відмінностей;
- аналіз – для творення висновку, який зможе чітко підкреслити тему дослідження

Також під час роботи над проєктом використовувалися журналістські методи які давали можливість краще вивчити теми які не стосувалися мистецтва, а саме соціальних явищ в японській культурі. Серед них можна виділити:

- обробка документів – для глибокого аналізу тем і надання більш точної або детальнішої інформації в подкастах;
- моніторинг – для вивчення японських матеріалів стосовно озвучених в подкастах тем.

ОПИС ПРОЄКТУ

У контексті зростаючого інтересу до світових культур, японська культура вирізняється унікальним поєднанням глибоких традицій та динамічного розвитку сучасної поп-культури, що робить її дослідження актуальним для розуміння міжкультурного обміну та світових тенденцій. В умовах війни в Україні культурна дипломатія, зокрема обмін та співпраця з такими країнами, як Японія (що проявляється, наприклад, у мистецьких виставках та гуманітарній підтримці), набуває особливого значення для підтримки міжнародної уваги, зміцнення зв'язків та поширення інформації про українську культуру у світі.

Проєкт «КУЛЬТСХІД» націлений на задоволення потреб в широкого кола інтернет-користувачів, які через популярну культуру зацікавилися Японією і бажають більше дізнатися про неї. Для цього ми розглянули не такі популярні нюанси і феномени, які не характерні для нашого інформаційно-культурного простору (наприклад: хікікоморі, особливе ставлення до магазину біля будинків).

Концепція проєкту почала набувати форми з грудня 2025 року, коли було визначено напрям для розробки найоптимальнішої форми подачі інформації. Я зупинив вибір на коротких подкастах, які можна слухати коли потенційний глядач має до 10-15 хвилин вільного часу для ознайомлення з цікавою для нього темою. Глибокий розбір феноменів не розглядався з самого початку, оскільки проєкт презентується, як науково-популярний, без занурення слухачів в дуже складну термінологію та історію.

Платформою для поширення було обрано відеохостинг YouTube. Також було створено сторінку в соціальній мережі Instagram для публікації супутніх матеріалів і відомостей, щоб сприяти залученню більшої кількості глядачів та робило комунікацію з ними – зручнішою.

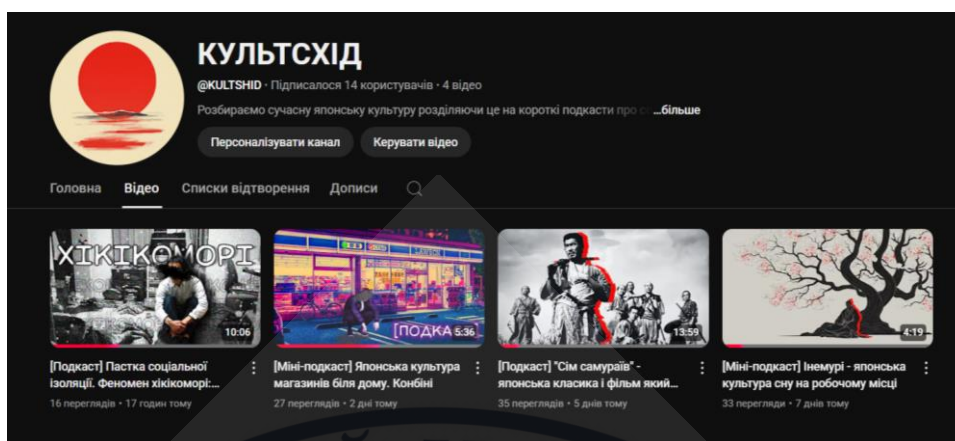

Рис. 1. Головна сторінка каналу проєкту на YouTube

Для YouTube обрано формат подкастів з різною тривалістю, які були скоріше як дві під серії. Перші подаються як 5-хвилинний факт про якийсь феномен, вони допомагають слухачам дізнатися про якусь японську культурну особливість про яку вони раніше не знали. Довгі подкасти (більше 10 хвилин) детальніше розбирають теми. В них розповідаються історії, проводиться аналіз та підбиваються підсумки. Такі подкасти розглядають складніші питання або важливі культурні феномени. В них присутня, як аналітика, так і рецензії.

Прикладами першої під серії є два опубліковані «міні-подкасти»:

- «Інемурі – японська культура сну на робочому місці» - в якому подається інформація про робочу культуру Японії яка дозволяє дрімати на робочому місці, оскільки це розцінюється, як показник віддачі працівників своїй роботі.
- «Японська культура магазинів біля дому. Конбіні» - коротко доносить до слухачів інформацію про особливе ставлення японців до невеличких магазинів побутових товарів, які надають широкий спектр послуг і розташовані в великій кількості по всій країні.

Серед об'ємніших відеоматеріалів можна виділити:

- «"Сім самураїв" - японська класика і фільм який змінив вестерни» - це огляд на фільм який вважається значущим для японського кінематографу і був знятий відомим японським режисером Акірою

Куросавою. В подкасті крім сюжету, та відгуку на фільм розглядається його значущість та вплив на жанр «вестерн» в світі.

- «Пастка соціальної ізоляції. Феномен хікікоморі: романтизація і виклики» - в цьому подкасті озвучується глибокий розбір феномену хікікоморі (коли через певні життєві обставини або психологічні проблеми люди опиняються в соціальній ізоляції), те як він романтизується в японському медіа-контенті, його вплив на соціум та шляхи боротьби з таким культурним явищем.

Стилістика оформлення обкладинок для відео варіюються в залежності від теми, але створювалися з оглядом на потребу привернути увагу потенційних глядачів. Найкращим прикладом може слугувати «прев'ю» для подкасту про «хікікоморі» (рис. 2)

Рис. 2. Прев'ю для подкасту «Пастка соціальної ізоляції.

Феномен хікікоморі: романтизація і виклики»

Для створення супутнього контенту, забезпечення зручності поширення інформації про подкасти та комунікації з аудиторією було створено сторінку в Instagram. Зумовлено це було тим, що ця соціальна мережа на даний момент є однією з найпопулярніших в Україні і має велику кількість користувачів разом з зрозумілим алгоритмом просування матеріалів. Прикладом супутнього контенту можна обрати перші три пости на акаунті:

- В першому, опублікованому на акаунті, пості інформація одночасно анонсує новий на той момент «міні-подкаст» на YouTube і одночасно повертає читачів до попереднього запису, пояснюючи значення слова яка не часто зустрічається з широкому вжитку («палісад»).

kultshid.podcast • На ютубі вже вийшов новий міні-подкаст про японські магазинчики, але в цьому пості повернемося до попереднього випуску.

Мені найбільше не давало спокою слово "палісад", бо вперше використав його при підготовці подкасту, тому вирішив поділитися значенням. Кхм

"Палісад" - старовинна оборонна споруда у вигляді частоколу із товстих, загострених зверху колод або ряд забитих у землю палів для укріплення укосів та насипів. Тобто втративши оборонну значимість він тепер використовується щоб огороджувати клумби.

Якщо ще не слухали подкаст про фільм який став класикою японського кіно і вплинув на американські вестерни, то раджу ознайомитися на ютубі:

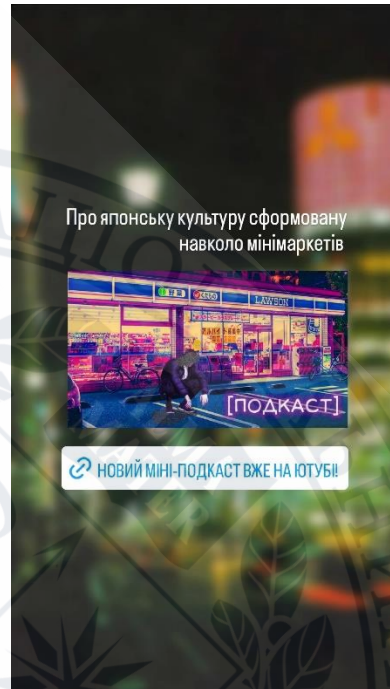

Рис 3.1 Перший пост в Instagram

рис 3.2. Історія для просування

- Другий пост це рекомендація загальновизнаних японських фільмів які просували місцевий кінематограф на світовій кіно-арені. Супутнім до них є інформація про рік прем'єри та невелика анотація з сюжетом.

Далі в таблиці наведено детальнішу інформацію про жанри матеріалів:

Таблиця 1. Жанр опублікованих матеріалів

Матеріал	Тип	Жанр
Інемурі - японська культура сну на робочому місці	Подкаст	Інформаційний (замітка)
«"Сім самураїв" - японська класика і фільм який змінив вестерни	Подкаст	Аналітичний (рецензія)

Японська культура магазинів біля дому. конбіні	Подкаст	Аналітичний (аналіз)
Пастка соціальної ізоляції. Феномен хікікоморі: романтизація і виклики	Подкаст	Аналітичний (розслідування)
Анонс подкасту про конбіні	Пост в Instagram	Інформаційний жанр (анонс)
5 фільмів які прославили Японію на світовій арені	Пост в Instagram	Аналітичний (огляд)
Дивна робота в Японії	Пост в Instagram	Інформаційний жанр (замітка)
Анонс подкасту про хікікоморі	Пост в Instagram	Інформаційний жанр (анонс)
Роздум про схожість періоду сакоку в Японії та сучасними обмеженнями для туристів	Пост в Instagram	Художньо-публіцистичний (есе)
Анонс подкасту про бенто	Пост в Instagram	Інформаційний жанр (анонс)

Зростання каналу на YouTube можна оцінити позитивно, оскільки за перші 5 днів сумарна кількість переглядів подолати межу в 100 переглядів. Під відео навіть почали з'являтися рекламні коментарі, з чого можна судити, що поширювалося воно не тільки серед закритого кола користувачів, які переходили з інстаграм-акаунту, а також з'являлося в рекомендаціях користувачів на самій платформі YouTube.

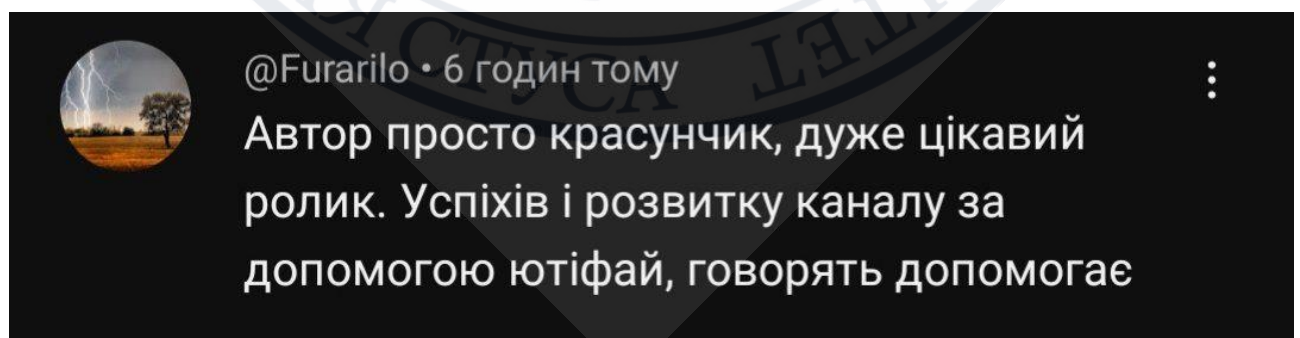

Рис. 4. Коментар з рекламою партнерської програми

Потенціал для подальшого створення і просування контенту можна вважати високим, оскільки Японія в минулому довго була відокремлена від

більшості світу в культурному плані, тому там сформувалося багато унікальних феноменів, які можуть бути не відомі або не зрозумілі для мешканців України. Японська культура стає все популярнішою через анімацію та музику. Це відкриває багато можливостей для створення нового контенту. Інтерес до цієї культури зростатиме, тому тема не втратить актуальності. У майбутньому я планую перетворити подкасти на серію відеороликів які також будуть розповідати про феномени в японській культурі.

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Для проєкту було створено канал «КУЛЬТСХІД» на онлайн-платформі «YouTube» на якому публікуються відео з подкастами. Відеоряд для всіх подкастів виконаний в одному стилі, з зображенням каналу і коротко зазначеною темою кожного випуску.

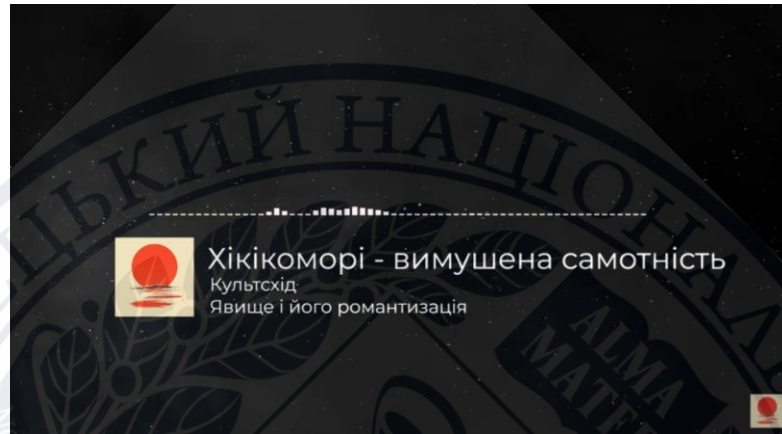

Рис. 5. Приклад відеоряду

Невелика динаміка, за рахунок візуалізації звукових хвиль робить відеоряд не монотонним. Створена візуалізація була з допомогою онлайн-ресурсу «MUSICVID.ORG», додаткова обробка проводилася в програмі «Adobe Premiere Pro 2023». Звук був записаний на телефон і для забезпечення кращої якості звучання додатково було проведено обробку в програмі «Adobe Audition 2023»

Всі зображення і візуал для прев'ю були створені в програмі «Adobe Photoshop 2023». Зображення які фігурують в постах для соцмережі Instagram були або створені в цьому ж додатку, або взяті з відкритих джерел. Постійно проводилася оцінка відгуку аудиторії стосовно зміни візуальної складової: чи впливала зміна стилістики прев'ю на збільшення кількості глядачів і на приріст активної аудиторії зацікавленої в тематиці.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Grincheva N. The past and future of cultural diplomacy. International Journal of Cultural Policy 2023. 30(2). P. 172–191.
<https://doi.org/10.1080/10286632.2023.2183949> (дата звернення: 15.05.2025)
2. Scott-Smith, Giles. Cultural Diplomacy. URL:
https://www.researchgate.net/publication/333878274_Cultural_Diplomacy
(дата звернення: 15.05.2025)
3. Zhou J. The Developing Role of Cultural Diplomacy in Soft Power? A Case Study of Japanese Cultural Promotion. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1704816/FULLTEXT01.pdf> (дата звернення: 15.05.2025)
4. Cultural and Humanitarian Cooperation. Embassy of Ukraine in Japan. URL: <https://japan.mfa.gov.ua/en/partnership/267-kulyturno-gumanitarne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-japonijeju> (дата звернення 15.05.2025)
5. Cultural Exchange Between Japan and Ukraine. Japan up close. URL: https://japanupclose.web-japan.org/techculture/c20231027_1.html (дата звернення 15.05.2025)
6. Ukraine House Japan. URL: <https://www.ukrainehouse.jp/> (дата звернення 15.05.2025)
7. Bradford A. T. Japanese Tradition and Culture: Aid or Obstacle to Future Success?. URL: <https://www.lehigh.edu/~rfl1/courses/1999/spring/ir163/Papers/pdf/bat5.pdf>
(дата звернення 15.05.2025)
8. Severino, F. S., Francisco Silva. The trend of Japanese pop culture and its differentiating approach through event tourism. Emerald Publishing. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/ijefm-01-2023-0001/full/html> (дата звернення 15.05.2025)

ДОДАТОК А

Посилання на створенні матеріали

Подкаст «Інемурі - японська культура сну на робочому місці». URL:

<https://youtu.be/6RXOTe2qaiE?si=ECB2Jby2gnB8BxwA>

Подкаст «"Сім самураїв" - японська класика і фільм який змінив вестерни».

URL: <https://youtu.be/RyNczooWAds?si=0XReWIqNJCqnSMis>

Подкаст «Японська культура магазинів біля дому. Конбіні». URL:

<https://youtu.be/DbJPDsHaTHo?si=IPqCNbQp6SQVil9E>

Подкаст «Пастка соціальної ізоляції. Феномен хікікоморі: романтизація і виклики». URL: <https://youtu.be/NHaD0RdHksQ?si=1Criu0WJ02hJ8j4P>

Анонс подкасту про конбіні. URL:

<https://www.instagram.com/p/DJ2AZjhIQYQ/?igsh=MXMxZXJ0aHlsNG5v>

5 фільмів які прославили Японію на світовій арені. URL:

<https://www.instagram.com/p/DKVIH7iI8UO/?igsh=MTRqM3k3MGg4Ymdqdg==>

Дивна робота в Японії. URL:

<https://www.instagram.com/p/DKVI9DxoZuW/?igsh=MTF5ZDNvYmg5Ynd2bw==>

Анонс подкасту про хікікоморі. URL:

<https://www.instagram.com/p/DKVJp0UoBgA/?igsh=MzBsNXFuOXRraWVy>

Роздум про схожість періоду сакоку в Японії та сучасними обмеженнями для туристів. URL:

<https://www.instagram.com/p/DKVL1liIMeT/?igsh=dDQ5eWo1bTJwbHIz>

Анонс подкасту про бенто. URL:

<https://www.instagram.com/p/DKVMxg8oo9G/?igsh=MWpvMTJlODlxcWsyOQ==>

ДОДАТОК Б

Тексти опублікованих подкастів

Інемурі - японська культура сну на робочому місці:

Вітаю всіх слухачів мого подкасту, сьогодні в нас буде невелика розповідь і розбір явища «інемурі» в японській корпоративній культурі.

Отже, що ж таке "інемурі"? Якщо перекласти дослівно, це означає "бути присутнім і спати". Це не той глибокий сон, коли ви відключаєтеся повністю. Інемурі – це радше короткочасна дрімота, стан між сном і реальністю, часто прямо за робочим столом, під час наради, в транспорті по дорозі на роботу чи додому. Ключове тут – "бути присутнім". Людина фізично залишається на місці, вона є частиною соціального контексту, але дозволяє собі короткий перепочинок.

Чому ж в Японії, країні з надзвичайно високими стандартами праці та дисципліни, це стало прийнятним? Відповідь криється в культурному ставленні до роботи. Довгі робочі години, відданість компанії, готовність працювати понаднормово – це риси, які високо цінуються. Втома, в цьому контексті, стає майже видимим доказом самовіддачі. Якщо людина настільки виснажена, що засинає на роботі – значить, вона віддає всі сили праці. Це не ознака ліні, а своєрідний "знак пошани", мовчазне свідчення того, що людина – справжній трудоголік, який демонструє "гаман" – японську концепцію витривалості та стоїцизму перед лицем труднощів.

Звісно, існують неписані правила. Інемурі має бути ненав'язливим. Спати потрібно так, щоб не заважати колегам, часто зберігаючи відносно вертикальне положення – ніби ви просто глибоко замислились або от-от повернетеся до роботи. Голосно хропіти чи розвалюватися на стільці – це вже за межею прийнятного. Також важливу роль грає ієрархія: те, що можуть дозволити собі керівники чи старші співробітники, не завжди пробачать новачкам.

Як це виглядає на практиці? Це може бути кілька хвилин з опущеною на стіл головою. Або людина може сидіти з заплющеними очима під час довгої, монотонної зустрічі. Важливо, що це сприймається не як спроба ухилитися від

роботи, а як необхідність швидко "перезарядити батарейки". Вважається, що навіть у стані інемурі людина підсвідомо контролює оточення і може швидко повернутися до активності, якщо це необхідно.

Для західної культури, де сон на робочому місці (поза спеціальними кімнатами відпочинку чи обідньою перервою) часто є табу і причиною для догани, японський підхід виглядає дивовижно. Ми все частіше говоримо про "power naps" – короткі денні сни для підвищення продуктивності, але зазвичай для цього шукають усамітнення. Інемурі ж відбувається відкрито, на очах у всіх.

З одного боку, це визнання базової людської потреби у відпочинку. Короткий сон дійсно може допомогти відновити концентрацію та енергію. Наукові дослідження підтверджують користь коротких перерв на сон для когнітивних функцій.

З іншого боку, критики зазначають, що інемурі може бути симптомом глибшої проблеми – культури перепрацювань. Можливо, замість того, щоб схвалювати сон від виснаження, варто було б переглянути тривалість робочого дня та сприяти здоровому балансу між роботою та особистим життям, забезпечуючи достатній нічний сон? Адже інемурі – це все ж таки не повноцінний відпочинок.

Отже, "інемурі" – це унікальний культурний феномен, що тісно пов'язаний з японським світоглядом та етикою праці. Це не просто дозвіл подрімати, а складна соціальна практика зі своїми правилами та значеннями. Хоча пряме запозичення цієї традиції в наших офісах навряд чи можливе, приклад інемурі змушує нас замислитися: як ми ставимося до втоми на роботі? Чи достатньо ми цінуємо відпочинок як необхідну складову продуктивності? І де проходить межа між відданістю справі та нездоровим виснаженням?

"Сім самураїв" - японська класика і фільм який змінив вестерни:

Вітаю всіх слухачів цього подкасту, сьогодні ми поринемо у світ японського кінематографа і поговоримо про стрічку, яка справила великий вплив, як на

Сході, так і на Заході. Фільм, «Сім самураїв» режисера Акіри Куросави. Ми розберемо сюжет та вплив який цей фільм справив своєю появою.

Перш ніж говорити про сам фільм, варто приділити кілька слів його творцю – Акірі Куросаві. Народився він в 23 березня 1910 року в містечку Ой повіту Ебара префектури Токіо, і за життя став одним із найвпливовіших кінорежисерів 20-го століття. Його кар'єра тривала понад 50 років, і за цей час він зняв близько 30 фільмів. Куросава вважається справжнім майстром візуальної розповіді, поєднуючи японські традиції з елементами західного кіно, він брав натхнення як із національної історії та театру, так і з творів Шекспіра чи Достоевського, так на жаль варто відзначити що Акіра Куросава надихався багатьма творами цього російського письменника, а також американськими вестернами, як би це не здавалося дивним, в певній мірі. Його режисерський стиль вирізнявся динамічним монтажем, використанням телеоб'єктивів, що створювало відчуття глибини та інтенсивності, а також увагою до деталей та погодних умов, які часто ставали повноцінними учасниками подій на екрані. Саме Куросава відкрив світові японське кіно після успіху його фільму «Расьомон» у 1951 році на Венеційському кінофестивалі.

«Сім самураїв», що вийшов у 1954 році і триває понад три години, а саме 3 години 27 хвилин. Він є епічною історичною драмою, дія якої відбувається у неспокійні часи феодальної Японії 16-го століття, в період Сенгоку – епоху воєн і соціального хаосу. Сюжет розгортається навколо крихітного гірського села, життя мешканців якого перетворилося на постійний кошмар. Щороку, після збору врожаю, на село нападає банда розбійників, забираючи майже весь рис і прирікаючи селян на голодну смерть.

Одного разу, підслухавши розмову бандитів про майбутній набіг, зневірені селяни на чолі зі старостою Гісаку ухвалюють відчайдушне рішення – найняти самураїв для захисту. Це був неймовірно сміливий і ризикований крок, адже самураї, навіть ті, що стали ронінами – воїнами без пана, належали до вищого

класу і часто зневажали простих селян. До того ж, у селян майже не було грошей, єдина їхня пропозиція – їжа, яку вони зможуть дати самураям.

Кілька сміливців із села вирушають до міста на пошуки. Після багатьох невдалих спроб і принижень, вони випадково стають свідками шляхетного вчинку літнього, але мудрого та досвідченого роніна на ім'я Камбей Сімада (він рятує дитину, видавши себе за монаха). Вражені його майстерністю та безкорисливістю селяни звертаються до нього з проханням про допомогу. Камбей, хоч і розуміє всю складність ситуації та обмеженість ресурсів селян, погоджується.

Далі значна частина фільму присвячена нелегкому процесу пошуку та збору загону. Камбей шукає не просто вправних воїнів, а людей, готових битися заради справедливості, тих, хто зможе знайти спільну мову з наляканими та недовірливими селянами. До нього приєднуються: його старий товариш Сітіродзі, вправний фехтувальник Кюдзо, веселий і добродушний Хейхаті, вірний Горобей та юний ідеаліст Кацусіро. Останнім, сьомим членом загону стає непередбачуваний і галасливий Кікучійо, який походить із селян і прагне стати самураєм. Його поява спершу викликає напругу та недовіру, адже він різко висловлює селянам правду про їхні минулі вчинки, але зрештою його щирість та відвага завойовують повагу.

Повернувшись до села, самураї стикаються з цілковитою недовірою та страхом з боку селян, які ховаються від них. Кікучійо, розуміючи селянську натуру, своїми витівками допомагає зламати кригу. Самураї беруть на себе керівництво обороною: навчають селян битися бамбуковими списами, копають рови, будують палісади, визначають ключові точки оборони. Вони перетворюють наляканих землеробів на справжнє ополчення.

Фільм детально показує, як воїни та селяни поступово зближуються, долаючи класові бар'єри. Виникають несподівані союзи, моменти взаєморозуміння і навіть романтичні почуття, хоча і приречені через соціальні відмінності. Проте, напруга зростає з наближенням бандитів. Фільм майстерно передає атмосферу очікування, страху та рішучості.

Кульмінація фільму – це масштабна та реалістична битва між невеликим загonom самураїв та озброєними селянами проти набагато численнішої банди. Куросава знімає ці сцени з неймовірною динамікою, показуючи весь жах і хаос бою, втрати з обох сторін та прояви героїзму та боягузтва. Це не просто хореографічні поєдинки, а кривава боротьба за виживання.

Що ж зробило «Сім самураїв» таким значущим фільмом? По-перше, це масштабна та детальна постановка. Для свого часу фільм був надзвичайно дорогим та амбітним проєктом. Куросава створив повноцінне село для зйомок і домогся вражаючої автентичності в зображенні епохи.

По-друге, це новаторський підхід до розповіді та операторської роботи. Режисер використовував кілька камер одночасно, що дозволило знімати сцени боїв з різних ракурсів, надаючи їм динаміки та реалізму. Він також експериментував зі швидкістю плівки, сповільнюючи ключові моменти.

По-третє, це глибоке опрацювання персонажів. Кожен із семи самураїв має свій характер, мотивацію та історію. Глядач співпереживає їм, бачить їхні сильні та слабкі сторони. Особливо яскравим є образ Кікучійо у виконанні Тосіро Міфуне – гарячого, непередбачуваного, але щирого та відданого.

Велику роль також відіграє філософія фільму. Фільм порушує вічні питання честі, обов'язку, самопожертви та того, що означає бути справжнім воїном чи просто гідною людиною.

Вплив «Семи самураїв» вийшов далеко за межі Японії, здобувши статус одного з найвпливовіших фільмів в історії світового кіно. Особливо відчутним цей вплив став на американський кінематограф, зокрема на жанр вестерну. Це приклад вражаючого культурного обмін, адже сам Куросава був великим шанувальником творчості таких американських режисерів, як Джон Форд, чий вестерн він вивчав. Іронія долі в тому, що надалі уже вестерни почали черпати натхнення з його самурайських фільмів.

Найбільш очевидним і знаковим прикладом такого впливу є фільм «Чудова сімка» 1960 року режисера Джона Стерджеса. Це прямий ремейк «Семи самураїв», де дія перенесена з феодальної Японії на Дикий Захід, а самураїв замінили стрільці. «Чудова сімка» не просто копіює сюжетну канву про захист беззахисного поселення від бандитів загоном професіоналів, але й багато в чому наслідує структуру персонажів, їхнє представлення, динаміку взаємовідносин у команді. Кожен із семи стрільців має свій характер, свої мотиви, які перегукуються з характерами самураїв Кurosави. Успіх «Чудової сімки» закріпив за мотивом «збору команди» статус класичного тропу, який згодом використовуватиметься не лише у вестернах, а й у бойовиках, кримінальних фільмах, фантастиці та мультфільмах.

Але вплив «Семи самураїв» на вестерн не обмежується лише «Чудовою сімкою». Фільм Кurosави привніс у західний жанр глибше опрацювання персонажів та моральну неоднозначність. Класичні вестерни часто зображували чітке протистояння добра і зла, але «Сім самураїв» показав, що герої можуть мати свої внутрішні конфлікти, їхні мотиви можуть бути складними, а перемога не завжди приносить щастя. Самураї, по суті, є аутсайдерами в обох фільмах – як роніни у Японії, так і стрільці на Заході – вони є професіоналами війни у світі, який їх вже не потребує. Це додало вестернам нової глибини та меланхолії.

Крім того, Кurosава вплинув на візуальний стиль вестернів. Його динамічна операторська робота, використання кількох камер, монтаж, який підкреслював інтенсивність дії, – все це знайшло своє відображення у роботах західних режисерів. Сцени перестрілок у багатьох вестернах 60-х і пізніших років мають помітні паралелі з бойовими сценами Кurosави – це стосується як постановки кадру, так і використання великих планів, що акцентують емоції та дії персонажів. Серджо Леоне, майстер італійського вестерну, також визнавав вплив Кurosави, і в його знаменитій «доларовій трилогії» з Клінтом Іствудом відчувається дух бродячих воїнів, які існують поза законом, але мають свій власний моральний кодекс, що нагадує ронінів Кurosави, зокрема Сандзюро з фільму «Охоронець».

Отже, «Сім самураїв» не просто подарував Голлівуду ідею для успішного ремейку, він змінив сам жанр вестерну, зробивши його більш складним, реалістичним та візуально виразним. Цей фільм став містком між східною та західною кінокультурами, довівши універсальність деяких історій та тем, а також продемонструвавши, як режисерська майстерність може долати культурні кордони.

Але не менш важливим є вплив «Семи самураїв» на саме японське кіно. Хоча на момент виходу фільм не одразу став абсолютним касовим хітом в Японії (частково через свою значну тривалість), його значення для національного кінематографа є беззаперечним.

Куросава, вже маючи міжнародне визнання після «Расьомона», отримав більшу творчу свободу і зміг реалізувати такий масштабний та амбітний проєкт, як «Сім самураїв». Цей фільм став свого роду переосмисленням жанру дзідайгекі – японської історичної драми чи самурайського фільму. До Куросави самураїв часто зображували більш ідеалізовано, як непохитних героїв з абсолютним кодексом честі. Куросава ж показав їх більш людьми, з їхніми сумнівами, страхами, іноді навіть цинізмом, але водночас і здатністю до самопожертви та шляхетності. Він зірвав певний наліт романтизму, показавши сувору реальність епохи.

«Сім самураїв» продемонстрував японським кінематографістам нові можливості у візуальній розповіді, використанні монтажу, роботі з масовкою та постановці екшн-сцен. Епічний розмах фільму, деталізація світу та персонажів підняли планку для японського кіно в цілому. Успіх фільму за кордоном також закріпив позиції японського кінематографа на світовій арені, надихаючи інших режисерів сміливіше експериментувати та прагнути міжнародного визнання.

Сучасне японське кіно, навіть якщо воно не безпосередньо наслідує сюжет «Семи самураїв», несе в собі відголоски його впливу. Це проявляється у увазі до внутрішнього світу персонажів, готовності досліджувати складні моральні дилеми, а також у візуальній культурі – динаміці деяких сцен, використанні

простору в кадрі. Хоча жанр дзідайгекі пройшов значну еволюцію з часів Куросави, його підхід до деконструкції міфів про самураїв та гуманістичне зображення персонажів залишається актуальним. Багато сучасних японських режисерів так чи інакше посилаються на творчість Куросави як на джерело натхнення. «Сім самураїв» став частиною кінематографічної ДНК Японії, фільмом, який продовжує вивчатися та цінуватися новими поколіннями кінематографістів.

Японська культура магазинів біля дому. Конбіні:

Вам потрібно закупитися продуктами, а краще вже взяти щось гаряче щоб поїсти після роботи? Чи вам потрібно купити щось починаючи з побутової хімії і аж до саке? Отримати доставку? А якщо я вам скажу, що в японії є місце до можна зробити це все і навіть більше? Це місце називають «Конбіні»

Ведучий: Отже, що таке "конбіні"? Це японське скорочення від англійського "convenience store" – магазин зручних товарів. Найвідоміші мережі, такі як 7-Eleven, FamilyMart та Lawson, буквально вкрили всю країну – понад 55 тисяч магазинів, найбільшу мережу має 7-Eleven маючи більше 22 тисяч торгових точок по всій Японії ! Конбіні розташовані на кожному кроці в містах, біля вокзалів, на автозаправках, і навіть у віддалених селищах. Головна їхня риса – доступність: майже всі конбіні працюють 24 години на добу (як правило у великих містах), 365 днів на рік. Без перерв і вихідних.

Але слово "зручний" в даному випадку лише натякає на те, що ховається за скляними дверима. Асортимент товарів вражає. Так, тут є чипси, напої, журнали, як і в багатьох магазинах світу. Але в японському конбіні ви також знайдете великий вибір свіжої, готової їжі: різноманітні онігірі (рисові кульки з начинками), бенто (комплексні обіди в коробочках), сендвічі, салати, супи, локшину, десерти. Багато страв вам люб'язно розігріють прямо на касі.

Та справжня "суперсила" конбіні – це неймовірний спектр послуг. Це справжні міні-центри цивілізації. Тут стоять банкомати, часто мультивалютні. Ви можете легко сплатити рахунки за комунальні послуги, інтернет, страхування і навіть

сплатити податки – просто давши квитанції касиру. Конбіні є ключовими пунктами для популярної служби доставки "takkyubin": ви можете відправити звідси посилку або забрати замовлення з інтернет-магазину. Потрібно зробити копію, роздрукувати щось з флешки чи відсканувати документи? Бам, до ваших послуг копіювальні апарати. Безкоштовний Wi-Fi? Як правило в магазинах він є. І, що надзвичайно важливо в японській культурі чистоти, і вкрай необхідно згадати в цьому подкасті – практично в кожному конбіні є бездоганно чистий і безкоштовний туалет.

Але глянемо в корінь. Чому ж конбіні стали настільки незамінними для японців? Після того як перший магазин 7-eleven відкрився в Токіо в 1969 році. Вони ідеально вписалися в японський стиль життя. Маленькі квартири часто не дозволяють зберігати великі запаси продуктів. Довгі робочі години залишають мало часу на готування чи походів до великих супермаркетів. Конбіні вирішили ці проблеми, пропонуючи свіжу їжу та необхідні товари буквально за рогом, у будь-який час.

Але їхня роль виходить далеко за межі простої зручності. Це важливі соціальні та інфраструктурні вузли. Яскраво освітлені всю ніч, вони є острівцями безпеки на вулицях. Для багатьох, особливо самотніх чи літніх людей, короткий візит до конбіні – це можливість мінімальної соціальної взаємодії, необхідної для підтримки ментального стану. У сільській місцевості, де банки чи поштові відділення можуть мати дуже обмежені години роботи або бути далеко, конбіні стає єдиним місцем для здійснення фінансових операцій чи отримання посилок.

Особливо яскраво їхня роль проявляється під час надзвичайних ситуацій. Японія часто потерпає від землетрусів та тайфунів. У таких умовах конбіні, завдяки своїй розгалуженій мережі та стійкості, часто залишаються чи не єдиними працюючими точками, що забезпечують населення водою, їжею, ліхтариками та іншими предметами першої необхідності. Вони стають справжніми рятівними колами для місцевих громад.

Сам досвід перебування в конбіні – це часто урок японської ефективності та уваги до деталей. Бездоганна чистота, логічне розташування товарів, постійне оновлення асортименту (включаючи сезонні пропозиції!), швидке та ввічливе обслуговування – все це створює атмосферу комфорту та надійності.

Звичайно ж не минають стороною магазини любов японців до поп культури і також бажання виїхатися серед інших магазинчиків. Тому в японії можна знайти як конбіні з тематикою гри Dragon Quest так і магазин якийсь спеціалізується на продажі крафтового пива. Це заслуговує навіть на окреме відео, а не подкаст тому відправляється в постійно зростаючий список нових тем.

Тож, як бачите, японські конбіні – це значно більше, ніж просто магазини. Це багатофункціональні сервісні центри, соціальні вузли, елементи системи безпеки та невід'ємна частина повсякденного ландшафту і ритму життя сучасної Японії. Вони демонструють унікальну здатність бізнесу не лише задовольняти, а й передбачати та формувати потреби суспільства, стаючи справді незамінними.

А на сьогодні це все, сподіваюся в мене вийшло коротко донести що таке «конбіні» для японців і задуматися чому магазин «Продукти 24/7 у вас під будинком міг би бути краще. Дякую всім за прослуховування, Далі буде ще цікавіше.

Пастка соціальної ізоляції. Феномен хікікоморі: романтизація і виклики:

Добре було б жити з батьками до 40, не працювати і насолоджуватися життям за ноутбуком. Чи ні? Це проект КУЛЬТСХІД і сьогодні розповім вам про феномен хікікоморі.

Хікікоморі – це термін, що описує людей, які добровільно ізолюють себе від суспільства, уникаючи будь-якої соціальної взаємодії, окрім, можливо, спілкування з найближчими членами родини. Ці люди практично не виходять зі свого помешкання, проводячи більшу частину часу у своїй кімнаті, відрізані від зовнішнього світу. Ключовою ознакою хікікоморі є тривалість ізоляції – зазвичай, діагноз ставлять, якщо людина перебуває в такому стані не менше шести місяців.

Феномен хікікоморі вперше був широко описаний японським психіатром Тамакі Сайто наприкінці 1990-х років. Спочатку в японському суспільстві вважалося, що це проблема переважно молодих чоловіків підліткового та молодого віку, які зазнали труднощів у школі чи на першій роботі. Проте з часом всі зрозуміли що це явище охоплює і жінок, а також людей старшого віку. Перші хікки, які ізолювалися ще пару десятиліть тому, зараз досягли віку від 40 до 60 років, продовжуючи жити в повній ізоляції за рахунок своїх стареньких батьків, або живучи на спадок і соціальну допомогу.

Причини, які приводять людей до такого стану, є комплексними і часто поєднують психологічні, соціальні та культурні фактори. Серед них можуть бути: сильний тиск у школі чи на роботі, булінг, труднощі з адаптацією у колективі, невдачі, які сприймаються як крах усього життя, перфекціонізм та страх не відповідати очікуванням суспільства, а також певні риси характеру, схильність до тривожності чи соціофобії. Важливу роль може відігравати і легкий доступ до інтернету та віртуального світу, де можна "жити", уникаючи складнощів реальної взаємодії.

Перейдімо до можливо не таких очевидних мінусів такого способу життя. Наслідки для самої людини, яка опинилася в пастці соціальної ізоляції, є руйнівними. Перш за все, це серйозні проблеми з психічним здоров'ям. Депресія, тривожні розлади, соціофобія, агорафобія (страх відкритого простору) – це все часті супутники хікікоморі. Тривала ізоляція веде до втрати соціальних навичок, які з часом стає все складніше відновити, створюючи порочне коло: чим довше ізоляція, тим страшніше повертатися до людей.

Відсутність активності, руху, нормального харчування може призвести до проблем з фізичним здоров'ям. Людина втрачає можливість особистісного розвитку, навчання, здобуття досвіду роботи. Життя ніби зупиняється в часі, поки світ навколо рухається далі. В основному такі люди стають повністю залежними від своїх батьків – фінансово та побутово. З віком батьків ця ситуація стає критичною, породжуючи так звану "проблему 2030", коли багато хікікоморі

можуть залишитися без догляду своїх старіючих батьків. Відчуття сорому, провини та безнадії є постійними супутниками хікікоморі, ще більше заштовхуючи їх у глибини ізоляції.

А що ж там по культурному впливу? Медіа значно романтизують образ хікікоморі, особливо в аніме та манзі, створюючи міф про "героя-хікку". Ці персонажі, незважаючи на ізоляцію, часто мають приховані таланти або отримують "другий шанс" для "переписування своєї історії" та "прояву себе". Це призводить до наративу "від нуля до героя", де ізоляція представляється як тимчасовий етап перед "великим проривом" або навіть сприяє розвитку унікальних здібностей.

Популярність таких персонажів зумовлена їхньою релятивністю: спільні риси, такі як погані соціальні навички, труднощі у спілкуванні, резонують з багатьма глядачами. Історії, як-от у аніме *Welcome to the N.H.K.*, *ReLIFE* та *Recovery of an MMO Junkie*, показують, як персонажі долають ізоляцію та знаходять своє місце у світі, пропонуючи "засіб для мрій" та "обіцянку кращого майбутнього".

Така романтизація створює нереалістичні очікування, підсвідомо заохочуючи ізоляцію обіцянками "героїчного" визволення, тоді як у реальності подолання такого стану є тривалим і складним процесом. Крім того, медіа зосереджуються на чоловічих персонажах-хікікоморі, ігноруючи жіночі випадки, що увічніює гендерні упередження. Лише поодинокі твори, такі як *Watamote* та *Hikikomori Niizuma*, зображують жінок-хікікоморі, висвітлюючи їхні специфічні труднощі.

Цифрові технології в медіа часто зображуються як "вибір" для занурення у віртуальні світи, що може приховувати глибинні причини ізоляції, такі як соціальний тиск чи психічні розлади. Це призводить до недооцінки серйозності стану та затримки у пошуку професійної допомоги, оскільки медіа формують сприйняття ізоляції як "нормальної" або "крутої" поведінки.

Також Романтизація хікікоморі може мати ще глибші соціокультурні та психологічні корені, іноді інтерпретуючи цей феномен як "тихий бунт" проти "пізнього капіталізму". Це розглядає відсторонення не як патологію, а як

адаптацію до стресу конкуренції та експлуатації. Така ідеологізація перетворює особисте страждання на "філософський" або "політичний" вибір, відволікаючи від реальних психологічних проблем та потреби в допомозі.

Японська культура, з її акцентом на конформізм та колективізм, створює величезний тиск на молодь. Медіа, показуючи хікікоморі, які долають цей тиск через ізоляцію, а потім успішно реінтегруються, можуть ненавмисно романтизувати самоізоляцію як "необхідний крок" для самопізнання чи уникнення тиску. Це посилюється привабливістю самотності та "лімінальних просторів" у сучасній культурі, де час на самоті може сприйматися позитивно.

І хочу ще зазначити. Бути наодинці з собою корисно, якщо це збалансовано і свідомо обрано для саморозвитку, релаксації або творчості. Це дозволяє вам краще пізнати себе і перезарядитися. Проте, надмірна романтизація самотності, особливо у контексті таких явищ, як хікікоморі, є небезпечною. Вона може спотворити реальність, приховати реальні страждання та перешкодити тим, хто потребує допомоги, її отримати. Важливо розрізняти здорову, обрану самотність від вимушеної ізоляції, яка є шкідливою для психічного та фізичного здоров'я. Тому якщо самотність не приносить вам полегшення то вже краще вийдіть потрогайте травичку, ніж намагайтеся себе переконати, що ви не вмієте бути на самоті з собою.

Ведучий: Перейдімо тепер до глобального впливу. Здавалося б, це все проблеми цих людей та їхніх рідних, але така тенденція ставить певні виклики і перед японським суспільством. Навіть зараз масштаби проблеми вражають. За різними оцінками, кількість хікікоморі в Японії становить сотні тисяч, а деякі дослідження говорять навіть про понад мільйон людей різного віку, які перебувають у стані тривалої соціальної ізоляції.

В першу чергу це значні економічні наслідки. Це величезна кількість працездатного населення, яке виключене з ринку праці. Це втрата податкових надходжень, недоотриманий потенціал, втрачені інновації. І для японії яка вже

стикається з нестачою робочої сили це тільки ще одна перешкода до втримання високих економічних показників.

По друге, це колосальне навантаження на сім'ї. Батьки хікікоморі часто відчують сором і провину, приховуючи проблему від сусідів та родичів. Вони несуть фінансовий тягар утримання дорослої людини, яка не працює, і відчують постійний стрес та тривогу за її майбутнє, особливо усвідомлюючи власне старіння.

Хікікоморі підриває соціальну згуртованість. Це прихована, невидима частина суспільства, яка не бере участі у громадському житті. Це також створює навантаження на системи соціального забезпечення та охорони здоров'я, хоча, як парадоксально, багато хікікоморі саме уникають звернення по допомогу до офіційних установ через свій страх соціальної взаємодії та недовіру.

І що ж ми маємо? Чи намагаються з цим явищем якось боротися? Японський уряд та різноманітні неурядові організації усвідомлюють серйозність проблеми і намагаються з нею боротися, хоча ефективних та універсальних рішень поки не знайдено.

Одним із кроків є проведення національних досліджень для оцінки реальних масштабів феномену та кращого розуміння вікових груп та причин. Це допомагає формувати відповідну політику.

Створюються консультаційні центри по всій країні, де хікікоморі та їхні сім'ї можуть отримати психологічну підтримку та поради. Існують також служби "оренди сестер/братів" – спеціально навчених людей, які намагаються налагодити контакт з хікікоморі, щоб переконати їх звернутися за допомогою.

Відкриваються "центри реінтеграції" або "групові будинки", де хікікоморі можуть поступово адаптуватися до життя поза ізоляцією у безпечному та підтримуючому середовищі, навчаючись побутових та соціальних навичок.

Розробляються програми професійної орієнтації та навчання, щоб допомогти хікікоморі здобути необхідні для працевлаштування навички, коли вони будуть готові повернутися до активного життя.

Важливою складовою є підтримка сімей. Організуються групи підтримки для батьків, де вони можуть поділитися досвідом, отримати емоційну підтримку та дізнатися, як поводитись зі своїми дітьми у стані хікікоморі.

Проте, існує багато викликів. Стигматизація в суспільстві та присоромлення з боку сімей ускладнюють звернення по допомогу. Самі хікікоморі часто категорично відмовляються від будь-яких контактів. Не вистачає кваліфікованих спеціалістів, а існуючі програми не завжди відповідають індивідуальним потребам кожного. Процес реінтеграції є дуже тривалим і складним, вимагаючи багато терпіння та ресурсів.

Феномен хікікоморі – це глибока рана на тілі сучасного японського суспільства. Це нагадування про те, що в гонитві за успіхом та технологічним прогресом не можна ігнорувати психологічне благополуччя та соціальні потреби людей. Це виклик, який вимагає не осуду, а співчуття, розуміння та наполегливих зусиль з боку всього суспільства. Боротьба з хікікоморі – це боротьба за повернення людей до життя, за їхній втрачений потенціал, за більш здорове та інклюзивне суспільство.

Дякую всім за прослуховування, сподіваюся що вийшло по іншому поглянути на цей феномен під різними кутами і можливо менш упереджено. Почуємося зовсім скоро.